Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 78. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го КВІТНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, APRIL 6, 1977 No. 78. VOL. LXXXIV.

ЗСА не поповнили „помилок„ в переговорах з Москвою, — твердить Білий Дім

Вашінгтон. — З уваги на те, що деякі американські газети, між ними „Ню Йорк Таймс" і „Вашінгтон Пост", протягом останніх кількох днів помістили статті, в яких находяться твердження, що „помилки або перерахунки" уряду ЗСА частинно спричинилися до того, що совєтські власті під час переговорів у Москві відкинули дві американські пропозиції щодо обмеження чи зменшення стратегічної атомової зброї, речники Білого Дому і Державного департаменту у понеділок, 4-го квітня, заперечили ці твердження американських коментаторів, заявляючи, що „не було жадних помилок".

Пресовий секретар Білого Дому, Джоді Повелл, сказав, що президент Джіммі Картер і члени його уряду „категорично заперечують твердження про якісь помилки", чи то самого Президента чи державного секретаря Сайруса Венса, який очолював делегацію ЗСА на переговорах у Москві. Повелл сказав, що президент Картер далі надіється, що совєтські лідери погодяться на американські пропозиції, коли ближче зазнайомляться з ними, бо вони є „справедливі і безсторонні для обох держав", та що Президент думає, що Леонід Брежнєв відкинув ті пропозиції тому, щоб мати більше часу розглянути їх.

Подібно висловився Годдінґ Картер, речник Державного департаменту, який вважає, що „Ню Йорк Таймс", „Вашінгтон Пост" та інші американські газети неправильно інтерпретували слова секретаря Венса, коли він, повернувшись до Вашінгтону і відповідаючи на запит кореспондента чи „помилки або перерахунки" уряду ЗСА спричинилися до провалу переговорів, сказав, що „ніхто не може твердити, що ніколи не робить помилок". Годдінґ Картер заявив, що Венс своїми словами тільки хотів вказати, що нема на світі людей, які не робили б помилок колинебудь в їхній діяльності, публічній, чи приватній.

Між іншим, совєтське пресове аґентство ТАСС у понеділок розповсюдило коментар свого аналітика Юрія Корнілова, який твердить, що СССР ніколи не погодяться на пропозиції ЗСА, які надають „однобічну користь для Америки" в ділянці атомової зброї.

Передбачають можливість нових авантюр Москви в Африці

Москва. — Голова Президії Верховної Ради СССР Ніколай Подгорний прибув в понеділок, 4-го квітня ц.р., до Москви, після двотижневої візити в країнах Африки, де він підписав окремі договори з країнами Танзанії, Замбії і Мозамбіку, обіцяючи їм рівночасно збільшити доставу зброї для чорних повстанців, які ведуть війну проти режимів білої меншости в Родезії і Південній Африці. В тому самому дні до Москви прибув також кубинський диктатор Фідель Кастро, якого на летовищі вітав генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв і багато інших високих совєтських чиновників. Кастро, як відомо, також відвідував, коротко перед Подгорним, країни Африки, зустрічався і розмовляв з провідниками чорних націоналістів, обіцяв допомогу африканцям у їхній визвольній війні, намагався погодити ворогуючі між собою фракції, був учасником військових нарад в Мозамбіку і Анголі тощо. Знаючи, яку ролю відіграли кубинські військові частини в Анголі, політичні аналітики приходять до переконання, що Москва зробить вневдовзі нове потягнення на африканському континенті, щоб унешкідливити там американські, британські і китайські впливи та перехопити ініціятиву у свої руки. Загально вважають, що Москва, після успішних акцій в Анголі, бажала б продовжувати „визвольні війни" в Африці, але гостра реакція Державного департаменту ЗСА і поїздка Генрі Кіссінджера перешкодила цьому. Також американські президентські вибори були, на думку політичних спостерігачів, причиною відсунення африканських акцій.

70 осіб згинуло в летунській катастрофі

Ню Говп, Джорджія. — У понеділок, 4-го квітня, тут розбився літак повітряної лінії „Савтерн Ейрвейс", в катастрофі якого згинуло понад 70 осіб. Більшість з убитих були пасажирами на літаку, але також були вбиті люди в автомобілях і в крамниці з харчами, бо літак, обидва мотори якого перестали функціонувати, впав спершу на битий шлях, а відтак розбив крамницю в містечку Ню Говп. Точної причини катастрофи ще не встановлено.

На фундацію

УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ /УНІГУ/ потрібно

$2,000,000.00

Попередньо зібрано	$ 939,928.64
В сьогоднішньому списку	51,091.80
Разом зібрано:	$ 991,020.44
Ще потрібно:	$ 1,008,979.56

500.00 — Українсько-Американський Клюб в Маямі;
250.00 — Василь Єрега;
По 200.00 — Михайло Вербяний, Анатоль і Слава Кора, Ірена Лаврович, Нестор Л. і Іванка Олесницький;
130.00 — Прокіп Матвійців;
110.00 — Іван Мелешко;
105.00 — Степан Кулик;
По 100.00 — Василь і Татяна Дідошак, Олександра Куницька, Параскевія Кучма, Михайло й Ерна Лозинський, Анеля Рій, Ярослав Хлипняч, Дмитро й Люба Баско, Іван Денисенко, Роман і Галя Доскоч, Богдан Котис, Сестрицтво УКЦеркви в Бріджпорті, УКЦерква св. Йосафата в Філядельфії, 104-ий Відділ СУА в Ню Йорку;
22 менших пожертв на суму — $ 542.00.
З Клівленду — листопадовий бенкет: 312 пожертв на суму $ 47,354.80 (список жертводавців подано на сторінці ФКУ — „Український Гарвард" у „Свободі" чч. 36 і 55).

САДАТ НАГОЛОШУЄ У ВАШІНҐТОНІ СПРАВУ ПАЛЕСТИНЦІВ ТА СОВЄТСЬКУ ЗАГРОЗУ В АФРИЦІ

Єгипетський президент Анвар Садат (зліва) з президентом Джіммі Картером в Білому Домі.

Вашінгтон. — Під час першого дня нарад з президентом Джіммі Картером і державним секретарем Сайрусом Венсом, єгипетський президент Анвар ель-Садат у понеділок, 4-го квітня, заявив, що справа палестинських арабів є „суттю цілого арабсько-ізраїльського конфлікту", вважаючи, що доти не буде остаточного миру на Близькому Сході, доки це питання не буде розв'язане. Садат повторив свою пересторогу, виголошену раніше на пресовій конференції в Парижі, відносно військового втручання Совєтського Союзу у справи Африки, зокрема в Заїрі.

Під час привітальних церемоній в Білому Домі і опісля під час обіду президент Садат, зазначуючи важливість питання палестинських арабів, сказав, що палестинці мусять мати свою „батьківщину" і не можуть на віки залишатися „втікачами". Він хвалив президента Картера за те, що кілька тижнів тому сказав, що палестинці „повинні мати свою державу", зазначуючи, що від 1957-го року Картер це перший президент ЗСА, який згадав про потребу встановлення батьківщини для палестинських арабів. Однак, — як вказують політичні аналітики — коли Садат сам вимагав встановлення такої батьківщини, то користувався терміном „політичне тіло", а не вживав слова „держава", як рівнож говорив про „природні права" палестинців, а не про їхні „національні права". Коментатори вважають, що Садат в такий спосіб хотів ще раз зазначити, що „палестинська батьківщина" повинна бути „формально пов'язана з Йорданією", а не бути самостійною державою. Думають, що Садат в такий спосіб хоче задовольнити і Йорданію й Ізраїль, які противляться створенню зовсім незалежної палестинської держави. Садат у минулому теж висловив думку, що Палестинська Визвольна Організація (ПВО) повинна брати участь у переговорах в Женеві як складова частина делеґації якоїсь арабської держави, правдоподібно Йорданії, а не як окремий представник палестинських арабів.

Президент Картер після нарад із Садатом, заявив, що прикладе всіх зусиль, щоб на Близькому Сході заіснував тривалий мир, а в спільному комунікаті Картер і Садат зазначили, що „тепер підхожий час" на поновне скликання Женевської конференції та що було б добре, якщо б ця конференція відбулась десь в другій половині 1977-го року.

З достовірних джерел стало відомо, що хоча в минулому президент Садат часто наголошував, що Єгипет хоче закуповувати в ЗСА зброю, яка мала б заступити совєтську зброю з уваги на погіршення відносин між Каїром і Москвою, то під час понеділкових переговорів це питання не було порушене. Воно, однак, може бути обговорене в наступних днях.

Речники Білого Дому поінформували пресу, що Садат в розмові з президентом Картером висловив стурбування фактом, що Совєтський Союз збільшує своє військове втручання у країни Африки, зокрема підкреслив, що підозріває, що Москва підтримує катанґських партизанів, які розпочали інвазію Заїру з території сусідньої Анголі.

Ясір Арафат прибув до Москви

Москва. — Ройтер інформує, що Ясір Арафат, голова Палестинської Визвольної Організації, прибув в понеділок, 4-го квітня ц. р., до Москви на розмови з генеральним секретарем ЦК КПСС Леонідом Брежнєвим та іншими совєтськими верховодами. В поїздці до СССР Арафата супроводжають члени екзекутивного комітету ПВО і репрезентанти головних партизанських з'єднань, крім Народного Фронту, який категорично відкидає всякі компроміси з Ізраїлем і заявляє, що вестиме війну аж до повного знищення ізраїльської держави. Головною темою розмов має бути справа Палестини і женевської конференції для справ Близького Сходу. Ясір Арафат прибув якраз в тому часі, як урядова газета „Известия", яка є органом Верховної Ради СССР, виступила проти президента Джіммі Картера за його пропозиції розв'язки близько-східньої кризи. Совєтська газета заявляє, що заява Картера про те, що Ізраїль потребує території для розбудови рухомих оборонних кордонів змінила цілковито проблему. Коментатор в „Известиях", Владімір Кудрянцев, заступник голови Совєтського Комітету солідарности з країнами Азії і Африки, каже, що „імперіялісти і їхні прихильники на Близькому Сході бажають позбутися Палестинського Визвольного Руху, який перешкоджає їхнім плянам". Кудрянцев, не забуваючи Картерові його оборони людських прав, заявляє, що „правдоподібно оборонці людських прав вважають, що побіч „рухомих" границь, можуть існувати „рухомі" держави, у яких вони думають держати палестинців".

„Теплі" вітання Арафата в Москві вказують, що Москва буде намагатися використати дещо загострені відносини на Близькому Сході.

СЕНАТОР ДОЛ ОФОРМИВ ЕТНІЧНУ ГЕЛЬСІНКСЬКУ ДОРАДЧУ РАДУ

Вашінгтон. — З бюра сенатора Роберта Дола, республіканця з Кензасу, який був республіканським кандидатом на віцепрезидента ЗСА, інформують:

Виконуючи своє раніше зобов'язання порозумівatись безпосередньо з американськими етнічними лідерами, познайомленими з порушуванням постанов Гельсінкського домовлення в Східній Европі, сенатор Боб Дол оформив Гельсінкську Етнічну Дорадчу Раду, перша зустріч якої відбулася в Капітолі минулої середи, 30-го березня. „Я багато дечого довідався — говорив сенатор Дол після зустрічі — і на мене зробили велике враження вістки членів Ради про країни їхнього походження. Дисидентський рух в Східній Европі поширений куди більше, ніж з цього здає собі справу більшість американців, і виходить, що цей рух постійно росте і поширюється. Це наявний доказ слабости країн Варшавського пакту і ми повинні слідкувати за цим з великою увагою..." — сказав сенатор Дол. Зв'язковим між дорадчою Радою і сенатором Долем є д-р Мирон Куропась, наймений недавно на леґіслятивного асистента сенатора Дола, і він буде відповідальний за збирання і впорядкування всіх інформацій відносно дисидентського руху в Східній Европі.

Перша зустріч сенатора Боба Дола (стоїть шостий зліва) із створеною ним Етнічною Дорадчою Радою в бюрі сенатора в Капітолі в середу 30-го березня. Перший зліва стоїть д-р Мирон Куропась, леґіслятивний асистент сенатора Дола та його зв'язковий з Етнічною Дорадчою Радою.

У першій зустрічі сенатора Дола з лідерами етнічних груп, крім сенатора і його асистента д-ра Куропася взяли участь: д-р С. К. Кобеліс з Литовської Американської Ради, пані Анна Фальтус з Чехо-Словацької Національної Ради Америки, Андрій Фединський з вашінгтонської Української Гельсінкської Групи, Маідо Карі з Естонської Американської Крайової Ради, Казімєж Лукомскі з Польського Американського Конгресу, д-р Озеф Мікус зі Словацького Світового Конгресу, д-р Юрій Ольховський з Конгресу Російських Американців, д-р Ольгертс Павлоскіс з Американського Латвійського Конгресу та пані Марина Валлах з Національної Ради Совєтських Жидів.

Завданням новооформленої Етнічної Дорадчої Ради сенатора Дола, крім інформацій про порушування постанов Гельсінкського заключного акту в країнах Східньої Европи, будуть також інформування відносно культурних, релігійних та національних прав в країнах Варшавського пакту, як рівнож рекомендації та поради відносно становища представництва ЗСА на недалекій конференції в Београді.

Молодь Клівленду зорганізувала „Банк Телеграм"

Клівленд (Іван Нич) — 29-го січня зібралися у Філядельфії делегати Комітетів Оборони Українських Політичних В'язнів та, між іншим, рішили зорганізувати так званий „Банк Телеграм". Скоро після тієї конференції Клівленд почав свою оборонну діяльність, коли Андрій Фединський, член Вашінгтонського Гельсінкського Комітету, в порозумінні з місцевим Відділом УККА, що його очолює д-р Богдан Футей, зорганізував молодих членів СУМА, Пласту, ОДУМ-у, ТУСМ-у, як і незалежних студентів до активної участи в оборонній праці. Поставивши собі за першу ціль зреалізування „Банку Телеграм", молоді за короткий час зібрали заяви двісті родин, уповноважуючи Комітет Оборони в Клівленді посилати телеграми до урядових чинників ЗСА в імені підписаних, а за спеціяльним дозволом також до міжнародних організацій та до уряду СССР. У збиранні заяв дуже допомогли священики, погодившись проголосити цю акцію в церквах.

Комітет сподівається придбати більше членів до Банку. Наразі багато людей ще нерішені або не мають певности щодо ефективности такої акції і тому здержуються з підписанням заяв. Тиждень після Великодня плянується знову піти до церков зі заявами, роздаючи також копії листа до президента Картера, до конгресмена Рона Мотля (Д-Огайо), в якім Президент коротко згадує Миколу Руденка і Олексу Тихого. Беручи під увагу цього листа, як і інавгураційну промову президента Картера, в якій він сказав, що черпає свою силу від людей, уважається, що наші люди зрозуміють, що сила такого „Банку Телеграм" позитивно вплине на Президента, тим більше, що він прихильно ставиться до справи людських прав.

Великою допомогою для клівлендського „Банку Телеграм" є центральний компютор, який за кілька хвилин подає повний, чіткий список всіх членів Банку, та всі відповідні інформації висилки. Директором „Банку Телеграм" є ще один молодий член оборонного Комітету, Орест Ліщинецький.

Досі, в порозумінні з іншими містами, вислано телеграми до президента Картера, секретаря Венса, до сенаторів стейту Огайо й до конґресменів цієї околиці. Ця висилка є лише початком ширшої акції та дальших, більш чисельних посилок.

Щоби збільшити українську зорганізовану силу, клівлендський Комітет закликає всіх громадян зголоситись до „Банку Телеграм" у своїх місцевостях, або на адресу: Telegram Bank, 3773 West 33rd №14, Cleveland, Ohio 44109.

В ОДЕСІ ЗААРЕШТУВАЛИ ВАСИЛЯ БАРЛАДЯНУ ІРИНУ КАЛИНЕЦЬ ПЕРЕВЕЗЛИ ДО ЛЬВОВА

Ню Йорк, Н. Й. (Пресова Служба ЗП УГВР). — З України наспіла вістка, що в перших днях березня органи КГБ арештували в Одесі Василя Барладяну, історика мистецтва, колишнього завідуючого кабінетом мистецтва при Одеському університеті та викладача етики й мистецтва в Одеському інституті інженерів фльоту. Барладяну відомий зі свого „Звернення до всього християнського світу, до всіх людей доброї волі", яке він написав в червні 1976 року, і яке було поширене у самвидаві та стало відоме теж за кордоном. У „Зверненні" він повідомляв, що його звільнили з праці та обвинувачували „в українському, румунському та навіть в давньоболгарському націоналізмі". Насправді, причина репресій проти нього була інша, а саме, як він писав: „аналізуючи твори Маркса та його послідовників, я прийшов до висновку, що в мене і до мене подібних відібрані всі людські права лише за те, що ми не вміємо і не хочемо стати безбатченками, що ми неспроможні відмовитися від національних здобутків, від святинь та історії народів, дітьми яких ми є. Така логіка марксизму."

Під час обшуків на квартирі Барладяну органи КГБ сконфіскували самвидавну літературу, Євангеліє, „Життя святих" і інші релігійні книги.

Рівночасно одержано вістку, що в половині березня ц. р. Ірину Стасів-Калинець перевезли з табору в Мордовії до Львова. вона засуджена в 1972 році на 6 років таборів та 3 роки заслання. Причина перевезення її до львівської в'язниці невідома, проте існує побоювання, що у відношенні до неї вживають тих самих методів переконування і тиску, якими „впливали" на її чоловіка, Ігоря Калинця. Його теж возили на короткий час до Львова в лютому 1976 року. Як відомо, Калинець відмовився тоді міняти свої погляди і його відіслали назад до табору. Слід згадати, що подібним експериментам піддавали органи КҐБ українського політичного в'язня Степана Сапеляка, якого возили до Тернополя в травні 1975 року, показували „щасливе життя" та давали різні обіцянки за ціну покаяння. Але тоді КҐБ не мав успіху.

В СССР ЗААРЕШТУВАЛИ АЛЕКСАНДРА ВОЛОЩУКА І ЙОГО ОБОРОНЦЯ АЛЕКСАНДРА ПОДРАБІНЕКА

Москва. — Пресові агенції інформують з дисидентських джерел, що совєтські власті далі переслідують релігійних активістів, засуджують їх на довгі реченці в'язниці, концтабору, чи психіятричного заведення. Минулого тижня в середу, 30-го березня, КҐБісти насилу виволікли, скручуючи назад руки, баптиста Александра Волощука, який приїхав до Москви, щоб запротестувати проти переслідування релігії. Штовхаючи його в боки і викручуючи руки, аґенти КҐБ в приявності його дружини і трьох синів вивели Волощука і вкинули силою до поліційного авта. Александра Подрабінека, активіста на відтинку оборони людських прав, який закликав баптистів стати в обороні брата Александра Волощука, також заарештувало КҐБ, закидаючи йому спротив зарядженням поліції.

Комітет Оборони України в Ню Йорку розгортає активність

Ню Йорк, Н. Й. (ід) — Члени новоствореного тут при Об'єднаному Комітеті — Відділі УККА Комітету Оборони України зібрали тут минулої неділі, 3-го квітня, коло 6,000 петицій в обороні українських політв'язнів в СССР. Петиції були заадресовані до сенаторів Джекоба Джевітса, Данієля Мойнігена та всіх конгресменів з Ню Йорку, прохаючи їхнього посередництва в обороні Валентина Мороза, Миколи Руденка, Олекси Тихого, Юрія Шухевича та всіх інших українських політв'язнів в СССР. Адв. Аскольд Лозинський, голова Комітету, повідомив, що 5,784 петиції зібрано перед українськими церквами в Ню Йорку. Він інформує, що Комітет плянує зібрати ще 12,000 петицій, а їх висилка коштуватиме понад 2,600 дол. Минулої неділі поодинокі громадяни, які підписували петиції, пожертвували 250 долярів. Хто бажав би допомогти фінансово в цій благородній акції та скласти пожертву на потреби Комітету, може чи вислати свою пожертву до Українського Народного Дому, 140-142 Друга евеня, Ню Йорк, Н. Й.

Чергове засідання Комітету відбудеться цієї середи, 6-го квітня, в УНДомі в год. 6:30 ввечері. Комітет прохає і закликає представників усіх місцевих організацій до співпраці.

Черговою оборонною акцією Комітету буде моторкада, яка відбудеться в суботу, 14-го травня ц. р.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібна Комісія

Минулого тижня Палата Репрезентантів проголосувала продовжити принаймні до кінця 1978-го року діяльність своєї спеціяльної Комісії для розгляду атентатів, яка має за завдання розглянути нові інформації чи нові інтерпретації давніше одержаних тверджень про вбивство президента Джона Ф. Кеннеді в 1963-му році та негритянського лідера д-ра Мартина Лютера Кінга в 1968-му році.

Таке рішення Палати Репрезентантів треба вітати, бо вже крайня пора, щоб населення ЗСА та світ остаточно дізналися чи дійсно вбивники президента Кеннеді і д-ра Кінга діяли одинцем, чи може оба впали жертвами якихось внутрішніх чи закордонних змов.

Коли відносно дотеперішнього пояснення вбивства Мартина Лютера Кінга існують тільки „сумніви", чи його вбивник, Джеймс Ерл Рей, справді діяв одинцем, то щодо вбивства президента Кеннеді Лі Гарві Освальдом вже довший час існують різні теорії і навіть різні „докази". Створена для розгляду цієї справи Комісія Воррена прийшла до висновку, що Освальд діяв на власну руку і що не було жадної змови, але зразу після оприлюднення звіту тієї Комісії почали поширюватися різні здогади про можливу змову правих чи лівих американських екстремістів, про можливість виготовлення плянів вбивства у Гавані чи Москві, кружляли поголоски, що Кеннеді вбили антикастрівські кубинці, озлоблені зменшенням підтримки уряду президента Кеннеді для їхніх старань визволити Кубу від комунізму, та всілякі інші здогади і припущення.

Досі найбільш поширеним був здогад, що вбивство президента Кеннеді було заплянoване в Гавані, бо, мовляв, Фідель Кастро був озлоблений тим, що на початку 1960-их років Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей) плянувала кілька неуспішних атентатів на нього і тому цей кубинський комуністичний ватажок, у відплату, казав убити Джона Ф. Кеннеді, що виконав Лі Гарві Освальд.

Минулого тижня виринула ще теорія, що Освальд співпрацював з антикастрівськими кубинцями і скрайньо правими власниками американських нафтових фірм. Продуценти нафти мали нібито не погоджуватися з „надто ліберальною політикою" Кеннеді, а антикомуністичні кубинці, мовляв, хотіли помститися на Кеннеді за те, що в рішальний момент не дав належної летунської підтримки для антикастрівських кубинських військових частин, які зробили висадку на Кубу. Цій теорії надав деякої правдоподібности факт, що на Фльориді 29-го березня цього року поповнив самогубство професор Джордж де Могреншільдт, який саме мав свідчити перед Спеціяльною Комісією Палати Репрезентантів для розгляду атентантів і який особисто знав Лі Гарві Освальда. Крім того один голляндський журналіст, Віллем Ольтманс, сказав згаданій Комісії, що д-р Могреншільдт признався йому, що був посередником між Освальдом і антикастрівськими кубинцями та кількома власниками нафтових фірм.

Члени згаданої Конгресової Комісії вказують, що Могреншільдт кількакратно перебував у закладах для умово хворих і що нема жадних конкретних доказів, що фактично існувала якась змова продуцентів нафти, антикомуністичних кубинців і Лі Гарві Освальда, але самогубство Могреншільдта і твердження Ольтманса знову викликали нові сумніви чи можна вважати правильними висновки Комісії Воррена, що Освальд діяв одинцем, коли вбив президента Кеннеді.

Рішення Палати Репрезентантів продовжити діяльність своєї Спеціяльної Комісії для розгляду атентантів повинно б вже раз і назавжди встановити хто дійсно був спричинником смерти президента Кеннеді та остаточно розвіяти всілякі сумніви, закиди, підозріння тощо. Непевність тільки спричинює нездорову атмосферу в самій Америці та в американських зв'язках з іншими державами, зокрема з Кубою та СССР.

ЗАКЛИК УККА

В 60-ті РОКОВИНИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

В 35-ть ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

23-го лютого 1917 р. старого стилю, себто 8-го березня н. стилю розпочалися в Петрограді вуличні демонстрації, до яких вже наступного дня приєднався зложений здебільша з українських вояків Волинський Полк, що збунтувався проти своїх старшин та відмовився стріляти до демонстрантів. Це й започаткувало так звану березневу революцію, яка поклала край пануванню царів з роду Романових. На першу вістку про події в далекій столиці тодішньої Росії поширилось по всій Україні полум'я національного руху, який швидко прийняв форми стихійної революційної течії. Вже 22-го березня 1917 р. відбулися в Києві перші збори українських старшин і вояків київської військової залоги. На наступній нараді 29-го березня створено Український Військовий Клюб ім. Гетьмана Павла Полуботка, заходами якого постав Перший Український Козачий Полк ім. Гетьмана Хмельницького. Таким чином також на Наддніпрянській Україні почало творитися українське військо, започатковане на Західній Україні повстанням легіону Українських Січових Стрільців, які вже вчасною осінню 1914 року вирушили у бій проти відвічного ворога України — Московщини. Майже одночасно із творенням перших військових частин, постала в Києві Українська Національна Рада.

Українська революція переходила різні етапи, знала світлі і похмурі дні, і так само українська збройна сила переживала радісні здвиги перемоги та трагічні поразки. Розгляд тих подій належить до істориків української політичної думки, до дослідувачів новітньої історії України, до істориків українського війська. Українському народові на його рідній поневоленій землі не вільно згадувати про Українську Національну Революцію та про будь-яке українське військо, що воювало проти ворожих наїзників. Але ми, в розсіянні сущі українці, й поселенці у різних країнах вільного світу, повинні згадати і вшанувати 60-ті роковини Української Національної Революції, яка привела до проголошення Державної Незалежности і Соборности України в 1918 і 1919 рр.

Ми повинні відзначити і звеличати ті роковини тим паче, що хоча тоді, у перших роках тієї революції, не закріплено її ідеалу — вільної ні від кого незалежної держави, — проте вона, Українська Національна Революція, започаткувала у 1917-му році і докорінно змінила психіку та світогляд українського народу. Пламенний заклик Тараса Шевченка „ ...вставайте, кайдани порвіте, і вражою злою кров'ю волю окропіте..." — покликане в ході революції українське військо здійснювало цей Заповіт. Армії УНР і УГА своїм геройством і своєю мартирологією створили епос, який дав поштовх до творення військових формацій у новітній історії України — Карпатської Січі, 1-ої Української Дивізії УНА, Української Повстанської Армії.

Створення УПА в 1942 році і її збройна боротьба проти обидвох імперіялізмів — німецького і російського, під проводом Головного Командира ген. Романа Шухевича-Чупринки, виявила перед світом незламне прагнення українського народу мати свою ні від кого незалежну, суверенну державу. Український народ знову дав їй свою силу і повну підтримку та післав у ряди УПА своїх найкращих дочок і синів.

Тому відзначування 60-их роковин Української Національної Революції повинно сполучатись із вшановуванням Українського Війська, із поклоном тіням полеглих за волю України, із звеличуванням всіх тих, які на воєнних бойовищах чи в підпільній боротьбі заплатили своїм життям за вірність українському державницькому ідеалові.

Український Конгресовий Комітет Америки звертається із закликом до всіх своїх Відділів та до всіх Проводів Центральних Організацій, які входять в систему УККА, щоби всі вони подбали про вшанування 60-их роковин Української Національної Революції та 35-ліття УПА. Це поклін не тільки минулому, бо ж наша національна революція ще не скінчилася. Навпаки, вона продовжується — і саме ми, вільні українці, є носіями ідеї, що їх породила і навіки закріпила Революція, що почалася тому 60 років. Нашим землякам в Україні, які живуть в умовинах страхітливого поліційного терору і в атмосфері повного безправства, важко боротися навіть за примітивні людські права, за право свобідного розвитку рідної культури і рідної думки. У 60-ті роковини Національної Революції треба поклонитися всім тим геройським одиницям в Україні, які підносять голос протесту і боряться за суверенність Українського народу. Перебуваючи поза межами України, ми декляруємо нашу вірність ідеалам та цілям Української Національної Революції, започаткованої тому 60 років.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

Іван Кедрин

ЇЇ ОКРАДЕНУ ЗБУДИЛИ...

„...Увечері того дня (27 лютого 1917 ст.ст.) телефонував до мене П.І.Зайцев:

—Ви чули? Миколашку дідько взяв!

— Може ще й не взяв — відповідаю, — а ви вже язика розпустили.

— Ні, де там! Вже йому капут! Волинський та литовський полки збунтувалися та до столиці з усіх боків їдуть так само збунтовані полки..."

Таке місце знаходимо на 326-ій сторінці третього тому прегарних споминів Олександра Лотоцького „Сторінки минулого". Ті спомини довголітнього мешканця Петрограду, насправді лідера тамошньої української колонії, який став був головою тамошньої Української Національної Ради, мабуть, найавторитетніші для відтворення фактичного стану так званої березневої революції. Олександер Лотоцький стверджує, що почалася вона у днях 23-27 лютого ст.ст., себто 8 березня н.ст. — і цю саму дату подає публікація УВАН „Велика Українська Революція" — „Календар історичних подій за лютий 1917 року — березень 1918 року", устійнивши подані в тому „Календарі" дати напевне на підставі таки документарних творів, як „Відродження В.Винниченка", „Історія України 1917-1923" Дмитра Дорошенка, „Замітки і матеріяли до історії української революції 1917—1920 рр." Павла Христюка й інших джерел. Олександер Лотоцький є теж найавторитетнішим мемуаристом, що змальовує і характеризує надзвичайну метушливість, яку проявили свідомі українські діячі у Києві й інших більших містах України на вістку про вибух революції в Петрограді, — метушливість, що поруч із ентузіязмом виявила всі познаки непідготованости, хаотичности, аматорщини і — безмежної наівности. Очевидно, що тоді, в перших днях української революції, у березні-квітні 1917 року навіть смішно було заговорити про українську ні від кого не залежну державу. Не тільки тому, що по всій Україні стояла російська армія — (у самому Києві був тоді 40.000-ий військовий гарнізон) і що ввесь державний, політичний і господарсько-економічний апарат знаходився в російських руках, але головно тому, що українська політична думка дійшла було тоді ще тільки до поняття автономізму. Автономія України в межах Росії була тоді мрією всіх українських патріотів, зрештою так само, як це було в Західній Україні, в Галичині, за перебування її в межах Австро-угорської монархії. Різниця була у тому, що коли наддніпрянські діячі вірили у порозуміння з російською демократією, то галицькі лідери вірили в добру волю і прихильність Габсбургів.

Провідний український щоденник у Києві „Нова Рада", що нав'язувала до традиції першого взагалі українського щоденника „Рада", заснованого Євгеном Чикаленком, була виразником настроїв і вимог тодішньої української політичної верхівки, яка гуртувалася у товаристві Українських Поступовців (ТУП). Це була засекречена організація, яка вперше виступила прилюдно на своєму з'їзді 25-26 березня у Києві, 20 березня рішено створити Українську Центральну Раду, обравши позаочно Михайло Грушевського на її голову, бо він перебував ще тоді на засланні. Від якої дати рахувати початок української національної революції — трудно сказати. Можна б рахувати її від перших зборів українських старшин і вояків київського гарнізону 22 березня 1917, але найрадше — від 1-го квітня 1917, коли-то самочинно, стихійно, пішов Володимирською вулицею на Софійську площу 100.000 похід українців, які невідомо відкіль узялися, вилізли із своїх криївок, щоби маніфестувати свою українську приналежність могутнім співом Шевченкового „Заповіту".

Проте, Олександер Лотоцький має повну рацію, коли ивердить, що російська „уніфікаційна політика, проводжена впродовж століть, мала глибокі психологічні та, зокрема, ідеологічні наслідки щодо українства, — вона вплинула не лише на зовнішні форми національного життя, але й на самий зміст національної української ідеї..." Українство було ще таке залякане й несміливе ба — непевне власних сил і власних прав, що ось згадана „Нова Рада", друкуючи політичні резолюції З'їзду Українських соціял-революціонерів, вважала за потрібне застерегтись, що в тих резолюціях „нема нічого, що можна було б назвати шовінізмом, та разом з тим нема нічого, що давало б право комунебудь говорити про небезпечні захватні змагання в справі здійснення автономії". Про автономію, згодом про федерацію, говориться в усіх трьох перших Універсалах Центральної Ради. Ще у Третьому Універсалі з 7 листопада 1917 року, в якому проголошено „Од нині Україна стає Українською Народньою Республікою", добавлено негайно „Не одділяючись від Республіки Російської і зберігаючи єдність її, ми твердо стоїмо на нашій землі..." І щойно у Четвертому Універсалі з 22 січня 1918 р. сказано, що „Од нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною вільною суверенною державою українського народу..."

Олександер Лотоцький каже святу правду, що „треба було перейти через бурю своєї національної революції, струсити оті чужородні напливи, щоб українська політична думка стала на свій грунт національний та зорієнтувалася на властиві українські інтереси...Революційна буря розвіяла „сон лихої ночі", що обняв приспану російським самодержавним режимом Україну. Пробуджена стихія національна перетворюється в глибоку національну свідомість, що приводить до усвідомленої революції національної. За короткий час український народ прискореним темпом проходить всі етапи політичного розвитку від культурного аполітизму, яким характеризувалися його настрої в довоєнному часі, через автономію і федерацію — до державної незалежности..."

А втім, хід і вислід української національної революції та хід і вислід оборонної війни проти північного агресора доказали, що те пробудження нації у рр. 1917—20 не було ще повне й досконале — що українська самостійницька державницька думка не просякла ще до глибини української народної гущі. І коли сьогодні всі українці й українки на землі сущій бажають собі самостійної ні від кого незалежної української держави — то все ще існую болючий сумнів, чи дійсно всі вони думають і діють за державницькими, а не партійницькими, гуртковими чи навіть особистими категоріями?! І чи поруч із бажанням рідної самостійної держави почуття національної гідности просякло до глибини сердець, умів і душ українських людей — в Україні і поза нею?! Тому, що ще й понині покутує трагізм історичного — Шевченком передбаченого-факту, що Україну злії люди збудили окрадену з її історичних державницьких традицій і її державницької думки.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИЯ ВИНА?

Видавництво „Eugen Diederichs Vertag Munchen" видало 52 книжки п.з. „Die Marchen der Weltliteratur". Є там казки 50 народів, від староєгипетських починаючи, а на циганських кінчаючи. Є, самособою, казки всіх слов'янських народів, але нема українських. Кожна книжка в гарній обкладинці, з кольоровими ілюстраціями. Де ж українські народні казки?! Гадаю, що вина не по боці видавництва, а скоріше по нашій таки, бо коли наші люди в Німеччині бачили, що появляються такі книжки, повинні були б спитати, чи не схотіли б видати й українські. В Німеччині є наші культурні установи, є люди, які знаменито знають німецьку й українську мови, то могли б зладити переклад. Коли якийсь чужинний часопис у своєму недільному додатку помістить ілюстрацію українських писанок і статтейку на цю тему, то це має дуже маленьку користь, бо такий газетний додаток завтра вже вітер носить вулицями, або в нього загорнули оселедця. Книжка залишається в публічній, шкільній, або домашній бібліотеці. „Книжка — каже арабська приповідка — це наче сад, який можемо носити в кишені". Тому книжка чи чужомовна енциклопедія (яка подає теж точні вістки про культуру народу) все має вартість, бо до неї завсіди загляне чужинець, який хоче щось знати, чи написати про якийсь нарід.

Михайло Лотоцький

Філядельфія.

ЗРАЗКОВИЙ ПАНЕЛЬ

27-го березня 1977 р. в Народнім Домі в Ню Йорку відбувся панель, присвячений оборонній акції України в 70-ліття ген. Чупринки-Шухевича. Панель замітний тим, що до нього запрошено науковців, журналіста, громадську діячку й політика, п'ять доповідей яких тривали неповні дві години. При деякій нерівности поодиноких доповідей, панель може бути зразком, як можна і слід вести політичну інформацію й освіту популярно і на академічному рівні. Але в ніякім випадку не слід допускати дискусію на залі, бо панель — це не семінар і не віче. Слід привітати ініціятиву Об'єднаного Комітету Ню Йорку, спрямовану на підвищення політичного освідомлення своєї громади.

я. п.

Ню Йорк, Н. Й.

ВЕЛИКА ТУРБОТА

Великою турботою є справа виховання молоді в українському дусі.

В статті „Спільна відповідальність", поміщеній в „Свободі" ще 19-го січня 1977 р., стверджується, що стан дуже серйозний, що за виховання молоді відповідальні ми всі, що треба собі це якнайскоріше усвідомити і діяти.

Хочу ствердити, що закликів у нас не бракує, курси українознавства і молодечі організації існують, але в них лиш малий відсоток нашої молоді. Як його збільшити?

Я, як шкільний референт місцевого УККА, вже пробувала всього: закликів в радіо і по зерквах, особистих телефонів до батьків дітей у віці, в якому вони повинні почати навчання в українській школі. Роблю це послідовно вже 5 років. Висліди малі. Не можна сказати, що жадні, але таки замалі. Будемо це дальше продовжувати. Одначе тому, що це не вистачає, то хіба залишається ще найти людей посвяти, які змогли б їздити по домах і переконувати батьків і дітей про потребу вживання української мови, відвідування української школи і т. д.

Чи знайдуться такі люди?

Ніля Стецьків

Боффало, Н. Й.

Лариса Дончук

ВТЕЧА

I

Під час НЕПУ (Нова економічна політика), коли Ленін, щоб врятувати економіку Совєтського Союзу від катастрофи, дозволив на якийсь час приватну власність і взагалі полегшив життя населення після років „воєнного комунізму", мій батько служив священиком в маленькому глухому селі, що було розташоване в 12 кілометрах від станції. Будинок, в якому колись мешкав священик, влада забрала для „Сельбуду", а тому мого батька поселили в маленькій хатині край села. Була там одна кімнатка й кухня.

В цьому мешканні легко вмістилися всі їхні „меблі": столик, два вузенькі ліжка, кілька стільців. Все це дали люди, бо власного нашого вже нічого не залишилось, після багатьох втеч та переїздів з одного міста, чи села до другого.

Якийсь час, за НЕПУ жилося людям трохи вільніше, але незабаром, коли прийшов до влади Сталін, то почав „прикручувати гайку..." Стала влада накладати на селян усе більші й більші податки, особливо на заможніших і до них завжди прилучали мого батька, хоч він не мав зерна, бо землі ж не було, то де б воно у нього взялося? Але „продподаток" вимагали здавати зерном та іншими с/господарськими продуктами. Після кількох таких „продразвьорсток" у багатьох селян уже не було власного зерна на здачу податку і вони їздили, часом досить далеко, до інших місцевостей, щоб купити там те, що вимагала від них влада. Не раз і мій батько їздив з ними і купував усе, що мусив здати на „продразвьорстку".

Вікна хатини, де жили мої батьки, виходили на вигін, а за ним, окремо від села, стояв ряд міцних будівель, що належали „Тавричанам." Предки цих людей колись переїхали на Полтавщину з півдня України, з „Таврiческой губернії", а тому їх тут і звали тавричанами.

У Таврії було чимало німецьких колоній і від них наші селяни, що жили там, навчилися культурно господарювати. Ці знання вони привезли зі собою на Полтавщину. Тому вони жили заможніше від місцевих селян, господарюючи на багатому полтавському черноземові.

Всі їхні будівлі відрізнялися від сільських: хати просторі, з досить великими вікнами, вкриті бляхою. Все це зразу виявляло міцних, заможних господарів.

Кінчався НЕП і в селі почали організовувати Комітети незаможних селян, скорочено КНС. Селяни вимовляли це скорочення „КеНеСе" а тоді добавляли: „Ухопив та й несе..." Неохоче туди записувались і найбідніші з селян, та „гарнізовець" (так вони називали організатора), робітник-москаль з центру, всякими методами намагався їх туди заганяти: і залякуванням і якоюсь допомогою, й обіцянками...Так і набралося в тому „КеНеСе" якийсь десяток родин.

Тоді саме й почалося здійснюватись „діли й пануй!" Поділили селян на три категорії: куркулі, середняки й незаможники, поміж якими влада всіма силами намагалася сіяти ненависть. Особливо, в першу чергу цькували „куркулів."

Настала сима 1928-29 року. Почали снувати по селі чутки, що будуть арештовувати куркулів. І з заможніших родин, особливо з „тавричанських" стали потроху зникати молоді самітні хлопці... Але родини сиділи на старих місцях, бо куди ж дінешся?! Говорили й про те, що попа також зараховують до цієї категорії і збираються заслати разом з куркулями.

Тривожно стало і в моїй родині. Я тоді працювала в Полтаві і батько мені нічого про це не писав, щоб мене не нервувати, бо ж однаково допомогти їм я нічим не зможу.

Батько тримався міцніше і ніби то не виявляв нервування, але мама не могла спати і, вставши о 3-й год ранку, йшла до кухні, там запалювала лямпочку й сідала вишивати... Намагалася, рахуючи хрестики, заспокоювати свої нерви.

Часто, скоро після того, як вона засвічувала світло, у шибку вікна чути було легенький стукіт і тихий голос, що говорив:

—Відчиніть, пані-матко! Це я, дід Трохим...

В хату входив високий, дебелий дід-тавричанин, Трохим. Хоч йому було вже з 80 років, але був ще міцний і бадьорий. Скидав шапку, хрестився до образів і сідав на лавку.

— Не спиться мені...Оце ляжу з вечора, ночі ж тепер довгі, а сон не бере, то й виходжу часто на двір подивитися на зорі, чи скоро вже на світ поблагословиться...Часом вийду, гляну на небо, та й бачу, що ніч іще „туди йдучи ..." — Це означало, що ще перед північчю.

- То я знову повертаюся в хату, ляжу ще, полежу, а воно таки не спиться... А як вийду та побачу, що ніч уже „звідти йдучи" (тобто після півночі), та й поглядаю на ваше віконце, чи ще не світиться. Як побачу, що ви вже засвітили, то й прямую до вас трохи погомоніти, як то кажуть, відвести душу.

Мамі самій теж було тяжко від постійного нервування і вона охоче вела розмову з дідом Трохимом. Власне, більше говорив він. Проклинаючи совєтську владу, згадував, як колись було, про зразкову господарку, яку мав...А коні були, як ті змії...!

Так посидівши, побалакавши трохи, дід Трохим збирався додому ще затемна.

— Щоб те КеНеСе не бачило, як я від вас ітиму, бо скажуть, що контрреволюцію ми тут з вами заводимо... — казав, прощаючись.

Через одну хату від тієї, де мешкали мої батьки, жив дядько Сергій. Принаймі так його називало все село. Був він бідний, багатодітний, а діти — все малеча. Мав він гарний голос і дуже любив співати в церкві. Знав добре порядок Богослужб і ніколи їх не пропускав.

На дядька Сергія, як на бідняка, влада натискала, щоб він записався до КНС, а він довго не погоджувався, відмовлявся, але, нарешті, таки записався. Дуже любив мого батька і часто ввечорі (щоб люди не бачили) приходив до нього „поговорити про Божествене..."

Коли записався до КНС, то приходив і розповідав про різні постанови на зборах, так що батько завжди знав, як працює ця організація.

Одного вечора дядько Сергій прийшов дуже схвильований і якийсь час не говорив нічого, а сидів, похиливши голову. Нарешті, промовив:

— Біда, отче! Оце був я на зборах КеНеСе і чув, як там вирішували питання про розкуркулювання, тобто, про арешти та заслання куркулів... То цей москаль, що приїхав з Центру, казав, що й вас треба приписати до того списку.

—Наші люди не погоджувалися. Казали: „Та який же з попа куркуль, як він ні землі ні господарства ніякого не має. І людина він добра, нікого не кривдить. Як з бідняка, то не бере ні за хрестини, чи й за похорон..."

Товариш Нікіфоров ніби сказився. Як закричить:

— То ви защіщаєте того, кто сєєт опіум среді вас?! Смотрітє, чтоби і ви не пошли за любімим вашим попом!

— Ну, тут усі й замовкли...Начальник Центру звернувся до секретаря:

— Запиши сейчас же в список куркулей вашего попа!

Той неохоче виконав суворий наказ.

— Лишенько! Що ж це тепер буде?! — не витримала мама.

Хоч такі чутки ходили по селу , але, коли вже була офіційна постанова, то ця гірка новина приголомшила всіх.

Обізвався дядько Сергій:

—Вам доведеться спішно виїжджати звідси, поки дійде до виконання постанови до вас. Я вже дещо обміркував, як допомогти вам врятуватися.

— Ви думаєте, що можна від такої напасти врятуватися? — з надією поглянула мама на дядька Сергія.

— Сподіваюся, що Вам пощастить вчасно звідси виїхати, - досить впевнено промовив він. — Ось таке я надумав: цієї ж ночі ви мусите зникнути з села. Ви колись казали, що у вас в Красноґраді є приятелі, то туди й поїдете.

— До вас черга прийде не так скоро, — продовжував щирий порадник, — бо на завтра ще призначене зібрання КеНеСе разом з комсомолом і тоді будуть вирішувати з кого починати цей наступ. Безперечно, почнуть з найбагатших тавричан, бо там їм буде чим поживитися.

(Продовження буде)

Юрій Мазуркевич виступав з Вінніпеґською Симфонічною Оркестрою

Вінніпеґ (КУК) — На запрошення Вінніпеґської Симфонічної Оркестри український скрипаль-віртуоз з Лондону, Онтаріо, виступав як соліст в трьох симфонічних концертах у Вінніпеґу 18, 19 і 20 березня ц. р. на місце Ігора Ойстраха, якому несподівано відмовлено візу на виїзд до Канади.

Виступаючи з повною симфонічною оркестрою під диригуванням відомого маестра Пієро Ґамби, Юрій Мазуркевич виконав скрипковий концерт П. Чайковського, про успіх якого музичні критики висловились з найкращим признанням: д-р Р. Ґібсон у „Вінніпеґ Фрі Прес'' і Шіла Натґан у „Вінніпеґ Трибюн'', які зокрема підкреслили досконалу техніку соліста та його інтепретацію.

З нагоди цього концерту Централя КУК одержала від Вінніпезької Симфонічної Оркестри 400 дарових квитків, які розділено українським сеніорам Вінніпеґу через церкви і українські клюби. Після закінчення концертів Централя КУК приймала нашого соліста обідом, в якому взяли участь від Вінніпеґської Симфонічної Оркестри маестро П. Ґамба з дружиною, директор Л. Стон і скрипаль Ч. Добяс, а від Централі КУК д-р С. Радчук, П. Климків і д-р С. Яр.Кальба та Я. Семчишин, директор відділу для справ культури при Манітобському Уряді.

ВІДНОВЛЕНО КВАРТЕТ „КАРАВАНА"

Ірвінґтон, Н. Дж. — Створений понад 10 років тому музикою і співаком Богданом Бемком, чоловічий квартет „Каравана", в силу різних обставин та після кількох змін мистецьких керівників і співаків, відновив свою діяльність під мистецьким керівництвом Михайла Шкварка. У давнішому складі квартет випустив дві довгограйні платівки з піснями легкого жанру та народними, деякі пісні скомпонували самі члени „Каравани". У відновленому квартеті співають, крім керівника, Роман Яськів, Стефан Палка, Любомир Калинич голова Відділу АДУК у Півн. Ню Джерзі, акомпаніятор Христя Закаляк.

Відновлений квартет виступить з новою програмою перед громадянством у Пассейку, в залі Української Централі, 27 березня на Вечорі розваги, де кілька точок виконає піяністка Таня Гірняк та виступить український „маґік" Тарас Шкварко. Вечором розваги провадитиме Роман Швед.

Науковий З'їзд УЛТПА

Перший раз від свого існування З'їзд Делегатів Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА), який зветься Науковий З'їзд, відбудеться в Чікаґо, де теж від 2-ох літ є осідок Головної Управи Т-ва. Цей З'їзд можна теж назвати статутовим, бо на ньому рішаються важливі справи Т-ва, западають рішення прийняття нових членів, ухвалюється висота членських вкладок, отже заторкується справи статуту, точки якого зміняється або передискутовується в міру потреби. З'їзди чи Конвенції УЛТПА є науковими, бо таке право виборола для Товариства попередня Головна Управа від Американського Медичного Товариства. Лікарям — учасникам З'їзду, Американська Медична Академія зараховує приписані години, потрібні для здобуття додаткового фахового титулу. Це великий здобуток УЛТПА за свого 25-літнього існування й цей статус зараховує його до ряду поважних професійних груп серед етнічних меншин.

УЛТПА має студійний фонд, з якого користають українські молоді кандидати. Не місце тут входити в статистичні дані, але загально можна сказати, що з цього фонду користало й дальше користає поважне число наших студентів. При управі Т-ва є видавнича комісія, завданням якої є видавати єдиний у світі „Український Лікарський Вісник". Лікарське Т-во видало з нагоди 25-ліття свого існування книгу більшого формату п. з. „Пропам'ятна Книга", яка віддзеркалює діяльність Т-ва за останнього чверть сторіччя. Дальшим великим кроком у своїй діяльності була поява поважної праці покійного д-ра Василя Плюща: „Матеріяли до Історії Української Медицини, Т.І.". В пляні Т-ва є створення більшого фінансового фонду, який би процентувався й уможливлював більшу видавничу діяльність, позволяв би давати більшу грошову допомогу молодим студентам медицини, як теж уможливлював би збільшену допомогу членам старшого віку, які залишилися фізично і фінансово безпомічні.

Уже за теперішньої Головної Управи в Чікаґо УЛТПА збільшилося на одну Лікарську Громаду. Заснувалася вона попереднього року в Австралії, на перших зборах якої був присутній теперішній голова Головної Управи д-р Ахіль Хрептовський. УЛТПА є теж громадським Товариством, представник якого є в Екзекутиві Українського Конґресового Комітету. Члени Лікарського Т-ва у великій скількості включилися у вир українського суспільного життя, включно з церковним. На жаль, наші численні колеґи в Саскачевані й дальше на кінцевім заході Канади з різних причин дотепер не включилися в лікарське організоване життя.

Ось тільки жменька даних, кинених в сторону діяльности УЛТПА. Це було ще в 1950 році, коли заслужений сеньйор д-р Роман Осінчук перший кинув клич: „Організуймося!". Сьогодні це час 27-літньої історії. Нашим дітям, народженим тут в 50-их роках, сповняється 27 років — це етап одного покоління. Молоді, які щойно покінчили медичні студії, вступивши в ряди Лікарського Т-ва, частинно виповнили порожнечу, що постала в останнім десятилітті.

Цей маленький сектор з діяльности УЛТПА для відома української громади, свідчить, що на протязі останнього чверть сторіччя українські лікарі — не тільки професіоналісти, але теж активні громадяни.

А на кінець від організаторів З'їзду наш гарячий заклик і прохання до всіх колеґів — лікарів: приїжджайте на З'їзд до Чікаґо, який відбудеться в днях 27, 28, 29, 30-го травня 1977 року.

Д-р Пилип Демус

Українська збірка Публічної Бібліотеки в Вінніпезі на новому місці

Вінніпеґ (ОУПС). — Тут відкрито 17-го березня 1977 р. новий модерно вивінуваний будинок міської Публічної Бібліотеки при вул. Доналд, а з цим перенесено до нього збірку україніки, що дотепер приміщувалася в філіялі цієї бібліотеки при вул. Портадж. Її перенесено на другий поверх нового будинку й приміщено в відділі не-англомовних книжок, французьких, німецьких, польських, російських й ін. Хоч розмірно невелика (біля 1,000 назв), то проте вона розміщена на небагатьох полицях з порожнім місцем для майбутніх доповнень. Початки цієї колекції сягають 1950 р., коли завдяки старанням проф. Яр. Рудницького передано тодішньому директорові Публічної Бібліотеки А. Ф. Джемісонові першу українську книжку — „Пропам'ятну книгу Українського Народного Дому'' в Вінніпезі (1949). В роках 1950-1975 українці Вінніпеґу та українські установи й організації постійно дарували українські видання, в тому й періодики, до українського відділу. Інколи сама бібліотека купувала українські книжки, головно такі, що були видані в Канаді, для доповнення україніки-канадіяни в своєму не-англомовному відділі. — Годиться відмітити, що в склад Міського Бібліотечного Комітету, який старався не тільки про книжкові поступлення, але й про дотації на будову нового будинку, входили такі українці: І. Томас, М. Парахін й інші. Найдовше, бо 15 років (1956-1970), працював у Бібліотечному Комітеті проф. Яр. Рудницький, що ввесь час стежив за поповненнями українікою фондів бібліотеки. В зв'язку з перенесенням цілої бібліотеки до нового приміщення виринає питання дальшого поповнення україникою її не-англомовного відділу. Українські видавці й автори повинні присилати свої видання для заповнення порожніх полиць, що їх бібліотечна управа залишила для цієї цілі. Адреса: Вінніпеґ Паблік Лайбрарі, 251 Доналд Ст.

Новий молодий професіоналіст

Андрій Веретельник

Ряди наших професіоналістів у вільному світі побільшив ще один молодий і надійний молодий інженер та правник, що завдяки своїй пильності і працьовитості покінчив вже другий з ряду факультет на Торонтонському університеті.

Андрій Веретельник прибув до Канади, чи точніше до Торонта, з Польщі в 1959р. дев'ятилітнім юнаком разом з батьками Миколою і Іриною та ще двома братами. Тут зразу включився в працю СУМу, де вперше зустрівся з укукраїнською молоддю та почав навчатись української мови в школі при церкві св. Миколая.

Середню освіту здобув у католицькій школі „Де Ляссаль", де за добрі поступи в науці одержав стипендію Онтеріо; водночас теж з відмінними оцінками закінчив і Курси Українознавства при церкві св. Миколая.

Роки 1969-1977 для Андрія це час невпинної, мозольної студійної праці в Торонтонському університеті. Перші чотири роки на факультеті інженерії „єроспейс" принесли йому ступінь бакаляра. Проте, з практичних міркувань Андрій рішив продовжувати навчання ще й на правничому факультеті. І ось, відбувши однорічну практику, здав правничий іспит, визначений Адвокатською Палатою і завершив тепер свої правничі студії, після чого одержав диплом правника та був прийнятий до адвокатської палати.

Андрій знаходив теж час і на громадську працю та був активним членом української студентської громади СУСК, беручи участь в конференціях, студентських з'їздах тощо і завжди виявляв зацікавлення всіми аспектами українського громадського життя. Він є членом 416-го Від. УНС.

Василь Дідюк

Вечір „Юнака" в Ню Йорку

Старанням Куреня пластунок сеньйорок Верховинки в п'ятницю, 18-го ц. р.,відбулась тут у великій залі Пластового Дому симпатична імпреза — вечір читання дописів, оповідань, віршів і гуморесок, вибраних із давніх чисел „Юнака", журналу пластового юнацтва. Цей другий з черги вечір виїмково дбайливо підготовила „верховинка" Оксана Кузишин.

Ніна Самокіш привітала численно зібране юнацтво і гостей, а редактор „Юнака" Ольга Кузьмович розповіла приявним веселу пригоду старшої пластунки, члена редакційної колеґії, про листування і зустріч із юнаком у Юґославії.

В програмі із читанням різних авторів виступали пластунки і пластуни — діти „верховинок": Андрій Бідяк, Ксеня і Софійка Зелик, Олесь і Богдан Кузишин, Соня Кульчицька, Оксана і Славко Куровицькі, Марта Лопатинська і Ігор Черник.

Поміж читанням поодиноких дописів Андрій Юзенів забавляв веселою пантоміною, Нестор Титла грав на бандурі, а співочий гурток пластунок з Трентону в складі: Марта Копаниця, Леся Веремієнко, Леся Добровольська, Катя Великорідько, Мирося Струк і Віра Микитин відспівав кілька пісень.

Програмою цілого вечора дотепно провадив ст. пл. Ромко Юзенів. Після закінчення програми членки куреня „Верховинки" гостили всіх приявних буфетом, а молодь під звуки пластової танкової оркестри „Червона Калина" забавлялась до пізньої ночі.

М. Л. Я.

ВИСТАВКА ІКОН Д-РА Т. СНІГУРОВИЧА В ВІННІПЕЗІ

Вінніпеґ (Я. Р.) — Відомий у столиці українців Канади любитель, колектор українського мистецтва д-р Тарас Снігурович виступив в неділю, 20-го березня ц. р., з першою публічною виставкою власноручно виконаних ним ікон впродовж останніх п'яти років. Виставка відбулася з нагоди „Весняного Чаю Цвіту Яблуні'' під церквою Покрови Преч. Діви Марії пароха о. шамбеляна Р. Добрянського при вул. Бойд у Північному Вінніпезі. Д-р Снігурович давав пояснення до півсотні ікон, що він їх виконав в останніх роках, стараючись не тільки передати традиційний стиль наших старих ікон, але внести нові технічні й матеріялові засоби в своїй праці. В загальному виставка зробила позитивне враження на присутніх. Багато з них висловлювали признання д-ві Снігуровичеві за його зусилля й працю поза професійними обов'язками в Дентистичній Школі Манітобського університету для української культури. Як відомо, дружина д-ра пані Дарія Снігурович-Нижанківська теж віддано працює на культурному полі, присвячуючи час та енергію на піднесення хореографічного мистецтва в Вінніпезі.

Дебют Володимира Коткова у Ню Йорку

У неділю, 27-го березня ц. р., у залі Українського Інституту Америки відбувся дебют недавноприбулого оперного співака з України Володимира Коткова. Концерт влаштувала Рада для Справ Культури при УККА-СКВУ при співпраці Українського Інституту Америки, а спонзором було Т-во „Українська Опера".

На основі виконаної програми, яка складалася з пісень і арій Й. С. Баха, Дж. Каріссімі, В. А. Моцарта, Д. Січинського,В. Косенка, М. Лисенка, К. Данькевича, А.Кос-Анатольського, П. Гайдамаки і низки обробок українських народних пісень, стверджуємо, що В. Котков відзначається великим звучним баритоном драматичного порядку, який в повній силі і красі виявився передусім в аріях Кармелюка з опери В. Костенка „Кармелюк", Остапа з опери М. Лисенка „Тарас Бульба" і в монолозі Богдана з опери К. Данькевича „Богдан Хмельницький".

Продуманою інтерпретацією поетичної музики позначилися виконання мистецьких пісень Д. Січинського („Як почуєш вночі", „Не співайте мені сеї пісні") та М. Лисенка „Чого мені тяжко", що їх співак, до речі, вивчив поза межами Батьківщини.

Виконання пісень-романсів А. Кос-Анатольського „Ой, ти, дівчино", а зокрема П. Гайдамаки „Мріє, моя мріє'' привели до наддатків.

Беручи до уваги силу обставин, в яких так, а не інакше вишколюються голоси співаків, ми побачили в особі В. Коткова справжнє віддзеркалення долі українського мистця, що опинився тепер серед нас на волі без пашпорту,зв'язків і партійного квитка, тобто, співака без призначення на „експорт"... І перед нами відкрилася сумна картини дійсности: українські співаки в Совєтському Союзі приневолені вивчати в першу міру твори російських композиторів; твори західньоевропейських композиторів виконуються також російською мовою без зрозуміння стилю, а українську музику здебільшого обмежують до обробок народних пісень і сучасних пісень-романсів. Мало того. Навіть українська мова в українських творах засмічена російською мовою!

Голос В. Коткова приваблює слухачів приємним тембром без більших різниць поміж реґістрами, спроможністю виконувати піяно, переконливою інтерпретацією, а передусім він захоплює своїми потужними верхами, що дають співакові запевнення успішно виступати в найбільших концертних залях чи оперних театрах.

В. Котков — скромний і самокритичний мистець. В скорому часі він доповнить свій репертуар вартісними творами українських композиторів та виелімінує недотягнення, що появилися в наслідок півторарічної перерви.

Новоприбулий співак — це цінний здобуток для української музичної культури у вільному світі, це свіжий подих з поневоленої України... Тому побажаємо В. Коткову багато успіхів під час його концертного турне по більших скупченнях української громади в Америці і Канаді.

Співакові акомпаньювала виїмково талановита молода піяністка Ореста Цебрівська, що є постійною акомпаньяторкою відомого американського ансамблю Greg Smith Singers у Ню Йорку.

Ігор Соневицький

Учні Нашої Української Школи в поклоні Т. Шевченкові

Филядельфія, Па. (МБ) — У суботу 26-го березня ц. р. в Домі Української Молоді в Филядельфії в пополудневих годинах після навчання українознавчих предметів, учні Нашої Української Школи при Осередку СУМА ім. УПА святочним концертом вшанували нашого великого поета Тараса Шевченка.

Програму святочного концерту відкрив коротким словом і провадив нею учитель Нашої Української Школи мгр Ігор Мірчук.

Після відспівання заповіту Тараса Шевченка, що його добре виконала наймолодша група учнів при фортепіяновому супроводі Ірини Юрчак, відбулися виступи молодших і старших учнів із спільними та поодинокими деклямаціями зі Шевченківською тематикою.

Дуже приємною несподіванкою на цьому концерті був виступ двох членів капелі бандуристів ім. Симоненка з Филядельфії Ніни Тодорів, Наталки Гурської та молодого бандуриста-соліста Марка Бандери, які гарно виконали декілька пісень. Капелю бандуристів ім. Симоненка в Филядельфії провадить інж. Петро Гурський. Всіх виконавців програми батьки нагороджували рясними оплесками.

На закінчення цього гарного свята, в честь Тараса Шевченка, всім виконавцям програми щиро подякував директор школи Богдан Тодорів.

Юра Дейчаківський протестує особистими акціями, голодівкою і датком на Український Гарвард

Юра Дейчаківський

Клівленд, Огайо, — 100-доляровий даток на Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) — навіть, як жертводавець безсребренний студент — не особлива подія. Коли ж батько такого жертводавця професоналіст, можна ще й подумати, що то батько дав за сина гроші...

Та в випадку студента другого року біомедичної інженерії у клівлендському Кейз-Інституті — Юри Дейчаківського всякі сумніви виключені. Його батьки, д-р Микола і Надія з Воляників Дейчаківські, меценати Українського Гарварду, з дотеперішніми вплатами понад 4 тисячі долярів, ніколи за будь-котрого зі своїх трох синів — студентів таких датків не вплатили б — а сини ніколи такого виручення не прийняли б. Хто з них хоче на якусь ціль жертвувати, мусить собі на свій даток сам заробити гроші. Середущий — Юра заробив собі (в вільних від науки годинах) на бензиновій станції — і ось його пожертва.

Лишилось би питання, чому Юра вибрав Український Науковий Інститут у Гарварді. Так само, як виключене батьківське виручення з датком, виключена теж і можливість, що юний жертводавець хотів наслідувати батьків і приподобатись їм. Рішали тут інші спонуки, які характеризують нашу ідейну молодь в бурливі дні її прискореного дозрівання.

Треба знати, що Юра Дейчаківський, який із своїми братами пройшов тверду школу хатнього, рідношкільного, пластового, музично-мистецького і спортово-змагового виховання — не зважаючи на свій юний вік (19 літ) — вже цілий „ветеран" політичної діяльности.

Як 11-річний хлопчина, Юра 1968-го року відвідав Україну — і, в два роки після того, починає бомбардувати федеральних американських сенаторів листами, з вимогою їхньої акції в справі арештів і переслідувань провідних людей в Україні.

З відвідин у краю появився репортаж у новацькому журналі „Готуйсь" (не „годуйсь", пане Складачу), а в підручній записній книзі Юри появилися два його власноручні образи з подорожі, з пікантними коректурами політичної дійсности: на краєвиді з Києва (пам'ятник Володимиру Великому) наш юний маляр „відреставрував" Золоті Ворота, а на вежі львівського ратуша домалював синьо-жовтий прапор...

І ці дві коректури визначили працю Юри Дейчаківського в численних особистих акціях, та збірних маніфестаціях, яких вивершенням була його участь у „голодівці солідарности" (з голодуючими тоді в московській тюрмі Валентином Морозом), перед московською амбасадою у Вашінгтоні, влітку 1974-го року. Шість днів і ночей видержав тоді 17-річний юнак без їжі — щойно лікар змусив його перервати голодівку...В рік пізніше, разом з найстаршим своїм братом — Орестом і наймолодшим — Миколкою, мізинчиком Капелі Бандуристів ім. Шевченка, та з іншими студентами Юра бере участь у пропагандивному „байкатлоні" — наколесницькому рейді до 20-ти посадників Великого Клівленду і околиць, збираючи підписи цих посадників під протестними листами в обороні ув'язнених Москвою українських діячів культури. А в один з найхолодніших днів цієї рекордово-холодної зими — 12 січня — Юра з двома братами й двома десятками студентів бере участь в зорганізованому місцевим відділом ТУСМу 24-годинному „чуванні в голодівці" на центральній площі Клівленду. Читаючи зредаґовану Юрою летючку, з виясненням, що „так українці щороку згадують початок масових московських репресій в Україні з січня 1972-го року", прохожі з дива не виходили, чому для цього вибрано найхолоднішу днину. Їм заявив найстарший з трьох Дейчаківських, Орест: „Ми не можемо змінити погоди і не можемо змінити дати. Погром з 1972-го року почався 12-го січня — і ця дата мусить бути додержана..."

...Єдине фізичне тепло для закоцюблих і голодних демонстрантів ішло від спаленого совєтського прапора, а моральне тепло дала заява молодої людини англійською мовою: „Як приємно бачити, що українців навіть такий лютий холод не спиняє від акції на захист країни їхнього походження!...Я — також „Юк"...

Не вмію говорити по-українськи, проте допомагаю, де можу"...З дальшої розмови виявилося, що цей англомовний „Юк" уже дав на Український Науковий Інститут у Гарварді поважну суму грошей...І от тепер Юра приніс і свою сотню долярів на цю найбільшу і найпекучішу акцію української еміграції всіх часів. Тому, що звичайно одні дають гроші, а другі протестують, ми спитали Юру, як він дійшов до такої синтези — поєднання цих двох родів акції і реакції. Зріла відповідь цього юнака, в його описовій мові звучала: „Треба і маніфестувати-протестувати і гроші на українську науку в Гарварді давати. Маніфестації, протести наші тут облегшують долю наших ув'язнених людей „там". Але самими маніфестаціями і протестами, ми не можемо обмежуватися в своїй діяльності — вони бо доказують тільки, чого ми в Україні не хочемо мати. А те, що ми для України хочемо осягнути, мусимо таки власними руками і власними грошовими жертвами збудувати..."

Ми спитали Юру, чи, бува, не вичитав він десь ці слова — він сказав, що ні.

І тоді його сотня долярів видалась більшою й важливішою за тисячі. Тоді хотілося розцілувати його, ще й за чуприну потермосити. Але це було неможливо, бо наша розмова з Юрою відбулася ...по дротах телефону.

О.Гайський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 24-го КВІТНЯ 1977 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі при 292 Гадсон Авеню. Проситься чл. прибути на збори, вирівняти чл. вкладки та зголосити новоприєднаних членів. — М. Яремчук, рек. секр.

ТАРЗАН, Ч. 7733. Офіційне привітання

Наші вороги походили з пустині, пане Тарзане, і тому годиться, щоб ми і поховали їх там!

Вони годували б нами птахів-хижаків, майоре Лєклер, якщоб вони були вийшли переможцями!

О, напевно!

А тепер, милий друже, ми раді, що можемо офіційно привітати Вас як нашого першого клієнта!